

A 2018/2019. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
döntő forduló

LATIN NYELV

Javítási - értékelési útmutató

Fordítási feladat

II. Constantius császár (317-361) 355-ben meglátogatta Róma városát. Az alábbi történetből megismerhetjük, milyen is volt, amikor a még teljes pompájában álló „örök várossal” találkozott a már letűnő hatalmú birodalom egyik utolsó uralkodója.

(Constantius) proinde Romam ingressus, imperii virtutumque omnium Larem, cum venisset ad Rostra¹, perspectissimum priscae potentiae forum, obstupuit perque omne latus, quo se oculi contulissent, miraculorum densitate praestricus.

Deinde intra septem montium culmina per acclivitates planitiemque posita urbis membra collustrans et suburbana², quicquid viderat primum, id eminere inter alia cuncta sperabat³: Iovis Tarpei delubra⁴, Pantheum forumque Pacis et Pompei theatrum et Odeum⁵ et Stadium⁶ aliaque inter haec decora urbis aeternae.

Verum cum ad Traiani forum⁷ venisset, singularem sub omni caelo structuram, haerebat attonitus per giganteos contextus⁸ circumferens mentem, nec relatu effabiles⁹, nec rursus mortalibus appetendos. Omni itaque spe huius modi quicquam conandi depulsa, Traiani equum solum, locatum in atrii medio, qui ipsum principem vehit, imitari se velle dicebat et posse. Cui prope adstans regalis Ormisda¹⁰ respondit astu gentili: „Ante” inquit „imperator stabulum tale condi iubeto, si vales: equus, quem fabricare disponis, ita late succedat, ut iste, quem videmus”. Is ipse interrogatus, quid de Roma sentiret, id tantum sibi displicuisse aiebat, quod didicisset, ibi quoque homines mori.

1 Rostra : a Forum Romanumon álló díszes emelvény

2 külvárosok

3 spero = vél, gondol

4 Iuppiter Tarpeius temploma a Capitoliumon

5 Odeum: az Odeum épülete, a zenei bemutatók színhelye

6 Stadium: Domitianus építtette a Mars mezőn

7 Traianus császár fóruma: a császárok fórumai közül ez volt a legnagyobb és legpompásabb

8 contextus = alkotás, mű

9 effabilis, -e = elmondhatatlan

10 regalis Ormisda = Ormisda perzsa herceg

Tájékoztató fordítás

(Constantius) bevonult Rómába, az államhatalom és minden kiválóság lakhelyére, miután a Rostra-hoz érkezett, az egykori uralom jól ismert teréhez, elámult a csodás dolgok sokaságától elkápráztatva, amiket körös-körül látott.

Ezután megtekintette a hét domb ormai között, a lejtőkön és a völgyben elhelyezkedő városrészeket, valamint a külvárosokat. Mindarról, amit épp meglátott, úgy vélte, hogy kiemelkedik minden más közül: Iuppiter Tarpeius szentélye, a Pantheon, a Béke fóruma, Pompeius színháza, az Odeum, a Stadium és az örök város más ékességei.

Mikor azonban Traianus fórumához érkezett, az egész világon egyedülálló építményhez, döbbenetesen állt meg, körbehordozva tekintetét a gigászi műveken, amelyek le nem írhatók sőt utánozhatatlanok az embereknek. Mivel tehát még a reményét is elvetette annak, hogy bármi effélét megkísérelhet, azt mondogatta, hogy ő csupán Traianus lovát, ami a csarnok közepén volt elhelyezve és magát a császárt hordta a hátán, akarja és képes utánozni.

A mellette álló Ormisda nevű perzsa herceg, a népére jellemző ravaszsággal így felelt: „Császár, előbb – ha tudsz – építtess egy olyan istállót, hogy a ló, amit készíttetni szándékozol, ugyanolyan szélességben/teren közlekedhessen, mint ezt itt a szemünk előtt. Ugyancsak tőle kérdezték meg, mit a véleménye Róma városáról? A következőt válaszolta: csupán az nem tetszett neki, hogy megtapasztalta, az emberek itt is halandók.

Pontozási útmutató (80 p.)

(Constantius) Romam ingressus, imperii virtutumque omnium Larem(3), cum venisset ad Rostra, perspectissimum priscae potentiae forum(5), obstipuit, perque omne latus, quo se oculi contulissent(4), miraculorum densitate praerectus(2).

Deinde intra septem montium culmina, per acclivitates planitiemque posita urbis membra collustrans et suburbana(7), quicquid viderat, primum, id eminere inter alia cuncta sperabat(5): Iovis Tarpei delubra, Pantheum forumque Pacis et Pompei theatrum et Odeum et Stadium aliaque inter haec decora urbis aeternae.(5).

Verum cum ad Traiani forum venisset(2), singularem sub omni caelo structuram(2), haerebat attonitus, per giganteos contextus circumferens mentem(4), nec relatu effabiles, nec rursus mortalibus appetendos(5). Omni itaque spe huius modi quicquam conandi depulsa(4), Traiani equum solum, locatum in atrii medio (4), qui ipsum principem vehit, imitari se velle dicebat et posse(6). Cui prope adstans regalis Ormisda(2) respondit astu gentili(2): „Ante” inquit „imperator stabulum tale condi iubeto, si vales(4): equus, quem fabricare disponis, ita late succedat, ut iste, quem videmus (6)”. Is ipse interrogatus(1), quid de Roma sentiret(1), id tantum sibi displicuisse aiebat(3), quod didicisset, ibi quoque homines mori(3).

Nyelvtani feladatok megoldása

1.) Gyűjtsön ki a szövegből 8 darab participiumot, és adja meg a masculinum pluralis nominativus alakjukat! (8 p.)

Az alábbiak közül bármelyik 8 darab: ingressi, praerecti, positi, collustrantes, circumferentes, appetendi, depulsi, locati, adstantes, interrogati

2.) Ragozza el egyes számban az „omnis spes” jelzős szerkezetet. (4p.)

omnis spes, omnem spem, omnis spei, omni spei, omni spe

3.) Traiani equum imitari se velle dicebat.

Milyen nyelvtani szerkezetet ismer fel a mondatban? (1 p.) *acc. cum inf.*

Alakítsa át a mondatot „dicebat” nélküli, önálló mondattá! (4 p.) *Traiani equum imitari se vult.*

4.) Interrogatus est, quid de Roma sentiret.

Milyen mellékmondat típust ismer fel a mondatban? (1 p.) *függő kérdés / tárgyi mellékmondat*

Határozza meg, hogy a mellékmondat állítmánya, melyik igének, milyen alakja! (2 p.)
sentio 4 : act. con. praet. impf. Sg/3